



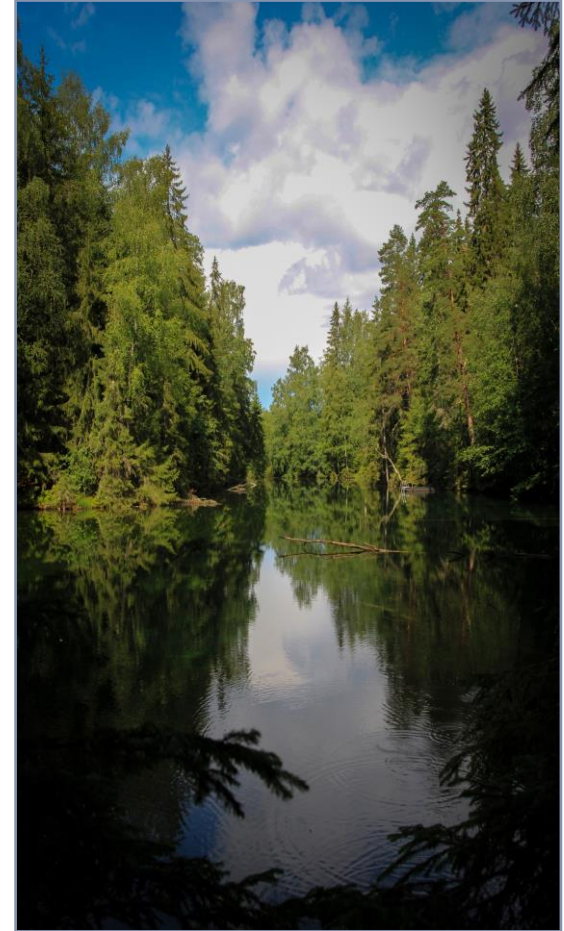
LAUKAAN RAKENNEMALLIN PÄIVITYSTYÖ

Vaikutusten arviointi /
vaikutukset kuntatalouteen

16.1.2024

VAIKUTUKSET KUNTATALOUTEEN, SISÄLTÖ

1. Johdanto
 - Tehtävä ja toteutus
2. Kunnan talouden tilanne ja maankäytön strateginen valinta
 - Huomiot koskien Laukaan kunnan talouden tilannetta ja kehitystä
 - Kunnan taloudellisen arvioinnin reunaehdot
 - Rakennemallia koskeva maankäytön strateginen valinta
3. Rakennemallin vaikutukset kunnan talouteen ja talouden tasapainottamiseen
 - Arvio Liekki-rakennemallin vaikutuksesta kunnan talouteen
 - Hajarakentamisen ohjausmallin edullisuus- ja vetovoimatekijöiden sekä rajoitteiden tarkastelu
4. Johtopäätökset
5. Suositukset



ARVIOINNIN TOTEUTUSTAPA

- Tehtävänä on selvittää, kuinka Liekki-rakennemallin toteuttaminen Laukaan maankäytössä vaikuttaa kunnan talouteen ja erityisesti talouden tasapainottamiseen. Tehtävä toteutetaan seuraavien osa-alueiden avulla:
 - Kuvataan keskeisimmät Laukaan kunnan taloutta ja sen tasapainottamista koskevat muuttujat, tapahtumat ja päätökset, joiden perusteella muodostetaan toteutettavan kuntataloudellisen arvioinnin reunaehdot.
 - Arvioinnin reunaehdot ovat yhtenevät talouden tasapainottamistavoitteiden kanssa.
 - Nostetaan esille tärkeimmät muutokset, jotka Liekki-rakennemallin osalta tehdään suhteessa Viuhka-rakennemalliin.
 - Liekki-rakennemallin osalta arvioidaan suhteessa kuntataloudellisen arvioinnin reunaehtoihin, kuinka ja mitkä rakennemallin osa-alueet tukevat kunnan talouden tasapainottamista.
 - Vertaillaan kunnan talousarviokirjan 2024 toimenpiteitä suhteessa hajarakentamisen ohjausmallin edullisuus- ja vetovoimatekijöihin sekä rajoitteisiin, jotta saadaan käsitys, pysyykö kunnan toiminta Liekki-rakennemallin ja talouden tasapainottamistavoitteiden raameissa.
- Tarkastelu perustuu kunnan talousarvion 2024 sekä taloussuunnitelman 2025-2027 tietoihin ja tavoitteisiin.

HUOMIOITA LAUKAAN KUNTATALOUDESTA JA KEHITYKSESTÄ

- Vuoden 2024 tuloksen arvioidaan toteutuvan 2,7 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Taloussuunnitelmassa 2025-2027 kunnan taseeseen kertyneet alijäämät (enimmillään 6,7 miljoonaa euroa) on suunniteltu katettavan vuoteen 2027 mennessä.
 - Talouden tasapainottaminen huomioitava keskeisenä painopisteenä kaikissa kunnan toiminnoissa.
 - Kunnallisveroprosenttia korotetaan 1,0 %-yksiköllä vuodesta 2024 alkaen.
 - Investointien tason asettamisella 4-5 miljoonaan euroon per vuosi sekä vuosikatteen vahvistamisella tavoitellaan kunnan lainakannan kääntämistä laskuun.
- Laukaan kunnan asukasluku (vuonna 2022: 18 775,) on ollut hienoisessa laskussa vuodesta 2017 lähtien, mutta vuoden 2023 väestön kokonaismuutokseksi arvioidaan + 20 asukasta.
 - Laukaan väkiluvun ei ennakoita lisääntyvän pitkällä tähtäimellä.
 - Väestöllinen huoltosuhde on maan sekä Keski-Suomen keskiarvoja heikompi ja heikkenee edelleen.
- Työpaikkojen ja työllisten määrä Laukaassa on pysynyt suhteellisen vakaana väestön hienoisesta laskusta riippumatta.
 - Laukaan strateginen valinta on ensisijaisesti uusien yritysten ja työpaikkojen määrän sekä sen myötä kiinteistöverotulojen kasvattaminen.

KUNNAN TALOUDELLISEN ARVIOINNIN REUNAEHDOT

Laukaan kunnan talouden tilannetta ja kehitystä koskevien huomioiden perusteella muodostetaan seuraavat kuntatalouden arvioinnin reunaehdot:

1. Toimintakatteen alijäämän kasvu säilyy enintään taloussuunnitelman 2025-2027 mukaisena.
2. Vuosikatteen määrä kattaa taloussuunnitelman 2025-2027 mukaiset poistot ja investoinnit.
3. Investointien taso säilyy taloussuunnitelmassa 2025-2027 asetetun mukaisena.
4. Väestön määrän väheneminen pysyy maltillisena tai hidastuu.
5. Työvoiman määrä asukasluvusta pysyy yli 45 %:n.

LAUKAAN MAANKÄYTÖN STRATEGINEN VALINTA – LIEKKI-RAKENNEMALLI

Maankäytön osalta on tehty strateginen valinta, että Viuhka-rakennemalli päivitetään ja päivitystyön perusteella muodostetaan uusi Liekki-rakennemalli.

Verrattuna Viuhka-malliin päivitystyössä laadittu Liekki-rakennemalli:

1. Ohjaa hajarakentamista vyöhykejaottelun mukaisesti huomioiden palvelut ja yhdyskuntarakenteen sekä kyläalueet ja kasvupotentiaalin.
2. Profiloii Laukaan taajamat ja kylät vyöhykemalliin mukaisesti ja huomioi tuoreimmat tiedot väestön kasvusta.
3. Päivittää taajamien kasvusuunnat sekä huomioi Viuhka-mallin jälkeiset laaditut yleiskaavat ja saavutettavuusvyöhykkeet.
4. Täydentää ja osin suuntaa uudelleen rantarakentamiselle edullisia vyöhykkeitä (esimerkiksi Vuonteen suunta ja Lievestuoreen rantarakentamisen mahdollisuudet).
5. Huomioi lähivirkistysalueiden merkityksen, ekologiset yhteydet sekä virkistykseen käytettävät vesireitit.

LIEKKI-RAKENNEMALLIN VAIKUTUKSET KUNNAN TALOUTEEN

Liekki-rakennemallin mukaisen toiminnan arvioitu vaikutus kunnan talouteen ja talouden tasapainottamiseen:

1. Toimintakatteen alijäämän kasvu säilyy enintään taloussuunnitelman 2025-2027 mukaisena.
 - Toimintakatteen alijäämän hallintaa tukevat hajarakentamisen ohjausmalli ja rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeet, jotka ohjaavat kaavoitusta ja rakentamista olemassa olevan yhdyskuntarakenteen, infrastruktuurin (tieverkko ja vesihuolto), kouluverkon sekä joukkoliikenteen pariin.
2. Vuosikatteen määrä kattaa taloussuunnitelman 2025-2027 mukaiset poistot ja investoinnit.
 - Hajarakentamisen ohjausmalli tukee vuosikatteen taustalla vaikuttavaa verotulojen (esim. kiinteistöverot) kasvua edistämällä yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Laukaaseen. Lisäksi rakennemalli lisää asumisen vetovoimatekijöitä, kuten peruspalveluiden sijoittamista taajamiin ja kyliin, toimivaa infrastruktuuria, virkistysmahdollisuuksia ja maaseutumaista rauhaa.
 - Ohjausmallin vetovoimatekijöitä korostamalla voidaan edesauttaa uusien yritysten ja työpaikkojen määrän kasvua.
 - Hajarakentamisen ohjausmalli ohjaa tukeutumaan olemassa olevaan infrastruktuuriin, mikä edesauttaa investointien ja poistojen määrän pysymistä suunnitellulla tasolla.

LIEKKI-RAKENNEMALLIN VAIKUTUKSET KUNNAN TALOUTEEN

Liekki-rakennemallin mukaisen toiminnan arvioitu vaikutus kunnan talouteen ja talouden tasapainottamiseen:

3. Investointien taso säilyy taloussuunnitelmassa 2025-2027 asetetun mukaisena.
 - Hajarakentamisen ohjausmalli ohjaa tukeutumaan olemassa olevaan infrastruktuuriin ja sijoittamaan toiminnot edullisille mitoitusvyöhykkeille, jolloin investoinnit voidaan toteuttaa kustannustehokkaammin ja pitää palvelutason säilyttävien korjausinvestointien osuus kokonaisinvestoinneista suurena.
4. Väestön määrän väheneminen pysyy maltillisena tai hidastuu.
 - Hajarakentamisen ohjausmalli tukee kuntalaisten viihtyvyyttä ja arjen sujuvuutta priorisoimalla palveluverkoston ylläpitoa ja kehittämistä, työpaikkaomavaraisuutta sekä virkistys- ja kaupallisten palveluiden vahvistamista.
5. Työvoiman määrä asukasluvusta pysyy yli 45 %:n.
 - Hajarakentamisen ohjausmalli ohjaa huomion yritysten sijoittumiseen sekä tukipalveluiden tuottamisen logistiikan sekä työvoiman liikkuvuuden kannalta edullisella tavalla, mikä tukee kunnan strategista valintaa tavoitella ensisijaisesti uusia yrityksiä ja työpaikkoja.

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIN EDULLISUUSTEKIJÖIDEN TARKASTELU

HAVAINNOT TALOUSARVIOSTA 2024:

- Kunta panostaa yhdyskuntatekniikan investointeihin kirkonkylällä ja muilla kolmannen mitoitusvyöhykkeen alueilla, kuten Leppävedellä ja Lievestuoreessa.
- Kunta lisää tonttitarjontaa taajama-alueilla ja vahvistaa investoinneillaan tonttitarjonnan sekä palveluverkon liikenteellistä saavutettavuutta.
- Kouluverkon muutokset ovat edullisuustekijöiden mukaisia.
- Kunnan huomio vuonna 2024 on korjausvelan vähentämisessä, liikenneturvallisuuden parantamisessa ja ympäristön viihtyisyyden parantamisessa, mikä tukee kunnan veto- ja pitovoimatekijöitä.
- Johtopäätös:
 - **Laukaan kunta huomioi talousarviossaan hajarakentamisen ohjausmallin edullisuustekijät ja edistää tältä osin taloustavoitteidensa saavuttamista.**

Toimenpiteet

Rakennuspaikkojen
osoittaminen kylien
ja taajamien
tuntumaan

Tukeutuminen
valmiiseen
kunnallistekniikkaan

Palveluverkoston
hyödyntäminen

Rakentamisen
sijoittaminen
liikenteellisesti
saavutettavasti

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIN VETOVOIMATEKIJÖIDEN TARKASTELU

HAVAINNOT TALOUSARVIOSTA 2024:

- Kunta tukee yritystoimintaa esirakentamalla tontteja.
- Kunta panostaa virkistysalueisiin ja -reitteihin sekä kulttuuri- ja luontomatkailun puitteisiin.
- Kunta investoi kulttuurin ja liikunnan palveluverkoston kehittämiseen.
- Kevyen liikenteen väylien investoinnit sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman jalkautus monipuolistavat liikkumistapoja ja tukevat terveystoimintaa.
- Johtopäätökset:
 - **Laukaan kunta huomioi pääosin hajarakentamisen ohjausmallin vetovoimatekijät ja edistää tältä osin kuntalaisten viihtymistä ja yritysten toimintaedellytyksiä.**
 - **Tietoliikenteen toimintaympäristön vahvistamisen toimenpiteitä ei havaittu.**

Toimenpiteet

Palveluverkoston
ylläpito,
kehittäminen &
erikoistuminen

Tietoliikenteen &
monipuolisten
liikkumistapojen
vahvistaminen

Virkistys-, luonto-,
kulttuuri- &
kaupallisten
palveluiden
vahvistaminen

Yritystoiminnan
houkuttelu,
koordinointi &
esteiden
purkaminen

HAJARAKENTAMISEN OHJAUSMALLIN RAJOITTEIDEN TARKASTELU

HAVAINNOT TALOUSARVIOSTA 2024:

- Kunta on asettanut tiukan, sitovan investointiraamin ja ohjelmoinut investointejaan vuoteen 2028 asti.
- Kunta kehittää suunnitelmallisesti kulttuuri- ja luontomatkailun puitteita sekä merkittävien luontokohteiden hyödyntämistä.
- Ekologisten yhteyksien säilyttämisen, yhtenäisten metsäalueiden tai vesivarojen suojelun osalta toimenpiteet eivät käy ilmi talousarviosta.
- Kouluverkon muutoksen ja asiointiliikenteen lakkautuksen osalta palveluiden saatavuus heikkenee osittain.
- Johtopäätös:
 - **Laukaan kunta huomioi osan hajarakentamisen ohjausmallin rajoitteista eikä heikennä näiltä osin kunnan toimintaympäristön olosuhteita. Monilta osin rajoitteiden huomiointi ei käy ilmi, jolloin ohjausmallin toteutumisesta ei voida varmistua.**

Toimenpiteet

Infrainvestointien tarkka suunnittelu & ohjelmointi

Kulttuuri-, maisema- ja luontoalueiden tunnistaminen, ohjeistuksen tarkentaminen

Metsäalueiden & viljelyaukeiden rakentamisen rajoitusmääräykset

Topografian, maaperän ja maankäytön profilointi

JOHTOPÄÄTÖKSET VAIKUTUKSISTA LAUKAAN KUNTATALOUTEEN

- **Maankäytöllä voidaan välillisesti ja pitkällä aikavälillä vaikuttaa kunnan talouden kehitykseen.**
- **Liekki-rakennemallissa on Laukaan kunnan talouden tasapainottamista edistävää potentiaalia** tarkennettujen mitoitusvyöhykkeiden, hajarakentamisen ohjausmallin sekä rantarakentamisen edullisuusvyöhykkeiden osalta.
 - Potentiaali ilmenee erityisesti rakentamisen ja investointien ohjaamisessa taajamiin ja kasvaviin kyliin, jolloin hyödynnetään parhaiten olemassa olevaa infrastruktuuria.
 - On mahdollista, että rakennemallin mukaisesti toimittaessa uuteen infrastruktuuriin tarvitsee investoida vähemmän, koulukuljetusten ja tieavustustarpeiden määrä vähenee ja joukkoliikenne palvelee paremmin.
- Rakennemallin johdonmukaisella toteuttamisella **voidaan myös jonkin verran vaikuttaa asumisen viihtyvyyteen, yritysten toimintaedellytysten parantamiseen sekä palveluverkon toimivuuteen ja kilpailukykyyn**, mikä lisää kunnan veto- ja pitovoimaa suhteessa asukkaisiin ja yrityksiin. Tämä tukee kunnan vuosikatteeseen vaikuttavien **verotulojen vahvistumista**.
- Rakennemalli antaa mahdollisuudet ekologisten yhteyksien suunnitelmalliseen huomiointiin, josta voi koitua kunnalle tulevaisuudessa myös taloudellista etua, mikäli luonnon ennallistamisen osalta syntyy ansainnan mahdollistavia taloudellisia toimintamalleja.

JOHTOPÄÄTÖKSET VAIKUTUKSISTA LAUKAAN KUNTATALOUTEEN

- Liekki-rakennemallin noudattaminen **ei potentiaalistaan huolimatta riitä yksinään ratkaisemaan Laukaan kunnan talouden tasapainottamisohjelman haasteita**, koska vaikutus kunnan talouteen on välillinen ja pääosin vaikutusten toteutuminen tapahtuu pitkän ajan kuluessa.
 - Rakennemallin avulla ei voida varmistaa kunnan toimintakulujen maltillista kehitystä, investointien toteutumista annetuissa rajoissa tahi verotulojen ja valtionosuuksien kehitystä talousarviossa ja -suunnitelmassa ennakoituin tavoin.
 - Kunnan talouden tasapainottamiseen vaikuttavat myös talousarviossa mainitut kiinteistöjen myynnin onnistuminen sekä kunnan rahoitusolosuhteet, joihin vaikuttavat merkittävässä määrin kunnan ulkopuoliset tapahtumat ja tekijät.

SUOSITUKSET TOIMENPITEIKSI

Laukaan kunnalle suositellaan Liekki-rakennemallia noudattavan toimintatavan vahvistamiseksi vielä seuraavia toimenpiteitä:

1. Hajarakentamisen ohjausmallin vetovoimatekijöiden osalta **digitaalisuuden hyödyntämisen sekä tietoliikenneyhteyksien vahvistamista**.
 - Keskitettäessä palveluita taajamiin ja kasvaviin kyliin on tarkasti huomioitava, kuinka se vaikuttaa asukkaiden ja yritysten kokemuksiin ohjausmallin vetovoimatekijöistä; asiointimahdollisuuksien osittaista heikentymistä voitaneen korvata em. digitaalisuuden ja laadukkaiden tietoliikenneyhteyksien avulla.
2. **Hajarakentamisen ohjausmallin rajoitteiden huomiointia** siten, etteivät ohjausmallin vetovoimatekijät heikkene.
 - Esimerkiksi ekologisten yhteyksien, yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden sekä vesivarojen suojelun toimet lisäävät kunnan resilienssiä sekä veto- ja pitovoimaa asukkaiden osalta, jotka voivat osaltaan maltillistaa kunnan toimintakulujen kasvua sekä lisätä verotulokertymää.



LAUKAAN RAKENNEMALLIN PÄIVITYSTYÖ

Vaikutusten arviointi / muut
vaikutukset

16.1.2024



- Laukaan päättäjien tekemän strategisen valinnan mukaisesti Laukaan elinvoimaa pyritään lisäämään ensivaiheessa lisäämällä yritysten sijoittumismahdollisuuksia ja uusia työpaikka-alueita maankäytön keinoin
- Rakennemallin vaikutukset elinkeinoelämään ovat monelta osin positiivisia – Laukaassa panostetaan aktiivisesti yritysten sijoittumiseen ja turvataan työpaikka-alueiden hyvä saavutettavuus, logistiset yhteydet ja yritysten laajenemismahdollisuudet
- Uusia työpaikka-alueita on osoitettu rakennemallissa erityisesti Jyväskylän kuntarajalle hyvin liikenneyhteyksien varrelle (Leppävesi, Vehniä) sekä seututien 637 varrelle
- Liekki-rakennemalli ja sen mukainen väestönkasvu mahdollistaa monipuolisesti uusien palvelutyöpaikkojen syntymisen taajamiin ja kasvaville kyläalueille
- Tiivistyvä yhdyskuntarakenne parantaa tietoverkkojen rakentamisedellytyksiä ja mahdollistaa näin entistä paremmat etätyömahdollisuudet

*Liekkiä Laukaaseen
Pidemmälle
Positiivisesti
Palvellen*

*Kuntastrategian toimintaperiaatteet
ja sisällöt toteutuvat Liekki-
rakennemallin myötä*



- Laukaa tarjoaa uuden Liekki-rakennemallin mukaisesti houkuttelevia asuinmahdollisuuksia ja -ympäristöjä kaikille tulomuuttajille ja nykyisille asukkaille erilaisiin elämäntilanteisiin
- Viihtyisää kaupunkiasumista on tarjolla Laukaan kuntataajamassa ja elävissä taajamissa Leppävedellä, Vihtavuorella ja Lievestuoreella
- Elävät ja omia vahvuuksiaan hyödyntävät kylät houkuttelevat maaseutumaiseen ja rauhalliseen asumiseen alueilla, joissa kylien tiivistymistä ja elinvoimaisuutta tuetaan
- Liekki-rakennemalli mahdollistaa taajamien kasvun uusille vetovoimaisille vyöhykkeille, joissa ranta ja virkistäytymismahdollisuudet on lähellä
- Lähivirkistysalueet ovat uudistuneen rakennemallin toteutumisen myötä entistä helpommin saavutettavissa
- Tiivistyvä yhdyskuntarakente parantaa tietoverkkojen rakentamisedellytyksiä ja mahdollistaa etätyön tekemisen asuinympäristöissä

*Liekkiä Laukaaseen
Pidemmälle
Positiivisesti
Palvellen*

*Kuntastrategian toimintaperiaatteet
ja sisällöt toteutuvat Liekki-
rakennemallin myötä*



- Laukaan saavutettavuus paranee Liekki-rakennemallissa esitettyjen liikenteellisten ratkaisujen ja uusien yhteyksien myötä
- Tiivistyvä yhdyskuntarakenne mahdollistaa entistä paremmat joukkoliikenteen kehittymismahdollisuudet erityisesti päätaajamien välillä
- Laukaa-Vihtavuori-Leppävesi-Jyväskylä -akselin vahvistuminen mahdollistaa tulevaisuudessa raideyhteyden hyödyntämisen myös henkilöliikenteelle
- Yritysten sijoittuminen pääliikenneväylien varrelle ja liikenteen solmukohtiin lisää painetta kehittää valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä päätieyhteyksiä
- Kasvavat kylät lisäävät tarvetta kehittää alempiasteista tieverkkoa
- Liekki-rakennemallin mukainen yhdyskuntarakenne lisää pyöräillen ja kävellen tapahtuvia työssäkäyntiä, asiointia ja virkistystä
- Vesillä tapahtuva vapaa-ajan liikkuminen kehittyy uudistuneen rakennemallin myötä

*Liekkiä Laukaaseen
Pidemmälle
Positiivisesti
Palvellen*

*Kuntastrategian toimintaperiaatteet
ja sisällöt toteutuvat Liekki-
rakennemallin myötä*

VAIKUTUKSET VIRKISTYKSEEN JA VAPAA-AIKAAN



- Viihtyisät asuinympäristöt, virkistysalueiden, vesistöjen ja lähiluonnon saavutettavuus sekä niiden palvelut ja reitit lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä
- Maaseutumainen ja rauhallinen ympäristö toteutuu kylä- ja uuden haja-asumisen ohjausmallin kautta ja lisää asumismahdollisuuksia lähellä virkistys- ja luontokohteita
- Rakennemallissa esiin nostettujen virkistyskohteiden saavutettavuutta parannetaan ja mahdollistetaan uusien palvelujen syntymistä kohteiden yhteyteen
- Vesistömatkailu kehittyy uusien yhteyksien ja palvelujen myötä
- Ekologisten yhteyksien ja viheryhteyksien turvaaminen lisää asukkaiden hyvinvointia ja vaikuttaa merkittävästi Laukaan vetovoimaan

*Liekkiä Laukaaseen
Pidemmälle
Positiivisesti
Palvellen*

*Kuntastrategian toimintaperiaatteet
ja sisällöt toteutuvat Liekki-
rakennemallin myötä*

Transforming society together

